

uit **WEG**

VAN DE VOORZITTER

Op dit moment leest u in de eerste nieuwsbrief van de Vrienden van Sabeel Nederland. Hoewel de meeste informatie over ons werkterrein en haar randgebieden via e-mail en websites verspreid wordt, vinden wij het van belang om een aantal keren per jaar over ons wel en wee 'in papiervorm' te berichten. Met beide deden wij de afgelopen maanden ervaring op. Onze officiële start eind augustus vorig jaar riep tal van positieve reacties op, zowel binnen als buiten de kerk. Aangezien wij niet over eigen kapitaal en inkomsten beschikken, zijn we blij met de materiële ondersteuning die wij ontvingen van o.a. ICCO/KiA, IKV/PaxChristi en het fonds Projecten In Nederland (RK). Maar evengoed klonken vanaf het begin fors negatieve geluiden over Sabeel Jeruzalem en haar sympathisanten. In een aantal gevallen nam die kritiek smadelijke vormen aan, zoals in het artikel in Woord en Dienst (d.d. 9 november 2007) van de heer Cohen Stuart. Als bestuur hebben wij ervoor gekozen om dergelijke lasterlijke aantijgingen inhoudelijk te negeren. Inmiddels zijn wij door het Moderamen van de Generale Synode van de Protestantse Kerk in Nederland gehoord i.v.m. de conceptnota over het Israëliisch-Palestijns-Arabisch conflict. Uiteraard weten we niet wat de volgende discussieronde in de synode over het dan herschreven concept gaat opleveren. Maar gezien de vele goede suggesties die zijn gedaan en de vele kritische opmerkingen die over de nota gemaakt zijn, mogen we m.i. oprecht hopen op een beleidsnota die verder afstand neemt van een bestaande te eenzijdige pro-Israëlkoers van de PKN. Dit jaar beleven we 60 jaar Nakba; de oprichting van de joodse staat Israël die een ramp betekende en nog steeds betekent voor de Palestijnen. En naar ik vrees niet alleen voor de Palestijnen: door een jarenlange politiek van onteigening, ontrechting en bezetting heeft Israël zich in een positie gemanoeuvreerd die het komen tot een rechtvaardige vredesovereenkomst vrijwel onmogelijk maakt. Vrijwel, daarmee kan ik verder in de vaste overtuiging dat uiteindelijk rechtvaardigheid het wint van brute macht.

Jan den Hertog

Werken aan Gods droom voor het Heilige Land

Desmond Tutu

“Als mij gevraagd wordt of ik optimistisch ben over beëindiging van het Israëliisch-Palestijnse conflict, zeg ik ‘nee’. Optimisme veronderstelt

duidelijke tekenen dat er dingen veranderen, zinvolle woorden en eenduidige daden die wijzen op echte vooruitgang. Ik hoor nog niet genoeg zinvolle woorden en zie ook niet genoeg eenduidige daden die optimisme rechtvaardigen. Dat betekent echter niet dat ik zonder hoop ben. Ik ben een christen. Mijn geloof zet mij ertoe aan te hopen tegen beter weten in, te vertrouwen op dingen die we nu nog niet zien. Hoop houdt vol tegenover bewijzen van het tegendeel en laat zich niet afschrikken door tegenslagen en teleurstelling. Hopend tegen beter weten in geloof ik dat er een oplossing gevonden zal worden. Die zal niet volmaakt zijn, maar kan wel rechtvaardig zijn; en als die rechtvaardig is, zal die leiden naar een toekomst van vrede. Mijn hoop op vrede is niet vaag, maar heeft een concrete vorm. Niet de gestalte van een politieke oplossing, hoewel er sommige politieke oplossingen zijn waarvan ik geloof dat ze meer rechtvaardig zijn dan andere. Ook heeft mijn hoop niet de gestalte van één bepaald volk, hoewel ik onvermoeid gepleit heb voor internationale aandacht voor de nood van de Palestijnen en ik heb ronduit al het onrecht veroordeeld, veroorzaakt door de Israëliische maatregelen die voor die ellende verantwoordelijk zijn. Om die reden ben ik vaak beschuldigd van partijdigheid voor de Palestijnen tegen de Israëliische Joden en van naïviteit in het goed praten van de één en het demoniseren van de ander.

Niettemin blijf ik van mening dat de hoop waaraan ik vasthoud niet is te herleiden tot politiek of geïdentificeerd kan worden met één bepaald volk. Die hoop heeft een meer omvattende gestalte. Ik noem die graag ‘De droom van God’. God heeft een droom voor al zijn kinderen. Die gaat over de dag dat alle mensen leven in onbedreigde veiligheid en vrij zijn van angst. Over de dag dat alle mensen wonen in een gastvrij land waar ze bouwen aan de toekomst. Bovenal gaat Gods droom over de dag dat alle volken als gelijkwaardig worden gezien, omdat ze mensen zijn. In Gods prachtige droom is geen andere reden nodig. Gods droom begint als we elkaar leren kennen als dragers van gedeelde menselijkheid, niet als nummers die je moet tellen, als problemen die je moet oplossen, als vijanden om te overwinnen of als dieren om op te sluiten. Gods droom begint

op het moment dat de ene tegenstander de ander in de ogen kijkt en zichzelf daarin gespiegeld ziet. Alles wordt mogelijk wanneer harten die versteend zijn in onderlinge minachting iets gaan begrijpen van een alles veranderende waarheid, namelijk dat deze mens voor wie ik bang ben en die ik verafschuw niet een onmens is, iets dat minder is dan een mens. Deze mens lijkt heel veel op mij, hij geniet en lijdt, heeft lief en is bang, verbaast zich, is bezorgd en heeft hoop. Evenals ik verlangt deze mens naar welzijn in een vreedzame wereld. Gods droom begint bij wederzijdse erkenning - we zijn geen vreemden, we zijn verwant. Dat besef culmineert in het afrekenen met onderdrukking in naam van veiligheid, met geweld in naam van de vrijheid. Gods droom verdrijft het cynisme en de wanhoop die de weg baanden voor de haat die ons aantastte en voor het roofzuchtige geweld dat alles op zijn weg verzwoeg. Gods droom gaat bloeien wanneer iedereen die beweert totaal onschuldig te zijn een einde maakt aan die illusie, wanneer iedereen die alle schuld bij de ander legt die leugen afwijst en wanneer tegenstrijdige verhalen verteld gaan worden als één gedeeld verhaal van menselijk streven. Gods droom wordt voltooid in genezing en verzoening. Zijn mooiste vrucht is menselijke heelheid die groeit en bloeit in een moreel universum. Op weg daarnaar toe, tussen de wortel van menselijke solidariteit en de vrucht van menselijke heelheid, is er de zware taak van het vertellen van de waarheid.

Op grond van mijn ervaringen in Zuid Afrika weet ik dat het vertellen van de waarheid een moeilijke opgave is. Het heeft grote consequenties voor je leven en reputatie. Het zet je geloof onder spanning, het is een test van je vermogen om lief te hebben en het vraagt het uiterste van je hoop. Soms kunnen de moeilijkheden van deze opgave je doen afvragen of de mensen misschien toch gelijk hebben, dat je een dwaas bent. Niemand begint deze taak als een incidentele goede daad. Het is geen keuze. Je voelt je ertoe genoodzaakt. Het is ook geen werk voor zo maar even, maar voor een leven lang - en voor meer dan een leven lang. Het is een project dat groter is dan elk mensenleven. Deze visie is een bron van bemoediging en volharding. De wetenschap dat de taak ons voorafging en zal blijven ná ons, is een bron van diepe vreugde waaraan geen enkele omstandigheid wat kan veranderen. Niets echter vermindert de angst en onzekerheid die er is bij het spreken van de waarheid in de kracht van de liefde. Deze opdracht gaat steeds vergezeld van een helder besef van eigen feilbaarheid, maar omdat niets belangrijker is in de huidige situatie dan zo betrouwbaar mogelijk de waarheid te spreken, kun je er niet voor terugdeinzen te getuigen van hetgeen je ziet en hoort. Wat zie en hoor ik in het Heilige Land? Sommigen kunnen niet vrij van de ene naar de andere plaats reizen. Een muur scheidt hen van hun families en inkomen. Ze kunnen niet naar hun eigen akkers of naar hun lessen op school. Ze worden in willekeur vernederd bij checkpoints en onnodig vastgehouden door onberekenbaar gebruik van bureaucratische rode tape. Het doet me pijn als ik zie hoe dagelijks de zielen en lichamen van mensen worden geschonden. Ik moet de waarheid zeggen: Ik word herinnerd aan het juk van onderdrukking dat we destijds moesten dragen in Zuid-Afrika. Ik zie en hoor dat oude olijfbomen worden ontworteld. Kuddes worden afgesne-

den van hun weiden en schaapherders. De huizen van sommigen worden vernield door bulldozers, terwijl nieuwe huizen voor anderen illegaal worden gebouwd op andermans land. Het doet me pijn als ik zie hoe het land lijdt onder zulk geweld, hoe haar schoonheid geschonden wordt, hoe haar lieflijkheid teloor gaat, haar opbrengst geplunderd. Ik moet de waarheid zeggen: Ik word herinnerd aan de bittere dagen van ontworteling en roof in mijn eigen land.

Ik zie en hoor dat jongeren geloven dat het heldhaftig is en vroom anderen te doden door zichzelf te doden. Ze binden explosieven op hun lichaam om zo bevrijding te realiseren. Maar ze weten niet dat bevrijding door geweld tenslotte zal ontaarden. Het doet me pijn als ik de verspilling zie van hun levens en van die van hun slachtoffers, als ik zie hoe ze persoonlijke en gemeenschappelijke onveiligheid veroorzaken, en hoe hun misdaden wraakgevoelens oproepen die alle redelijkheid en beheersing te boven gaan. Ik moet de waarheid zeggen: Ik word ook herinnerd aan de explosieve woede die Zuid-Afrika in brand zette. Sommigen zijn woedend over vergelijkingen tussen het Israëliësch-Palestijnse conflict en wat er gebeurde in Zuid-Afrika. Er zijn verschillen tussen beide situaties, maar een vergelijking hoeft niet in elk opzicht op te gaan, om duidelijk te maken wat er gebeurt. Bovendien, voor hen die de onmenselijke verschrikkingen van het tijdperk van apartheid hebben doorgemaakt, is de vergelijking niet alleen juist maar ook noodzakelijk. Het is noodzakelijk als we willen volharden in de hoop dat dingen kunnen veranderen. Inderdaad, door wat ik heb meegemaakt in Zuid-Afrika, koester ik een vaste, onberedeneerde hoop voor Israël en de Palestijnse gebieden. De Zuid Afrikanen hadden welbeschouwd geen enkele reden te veronderstellen dat het systeem van het kwaad en de geweldsspiraal die de ziel van onze natie uitputten, ooit zouden veranderen. Er was niets bijzonders aan de Zuid Afrikanen dat zij het verdienden, dat zou gebeuren waarvoor we zo lang hebben gebeden, gewerkt en geleden. De meeste Zuid Afrikanen geloofden niet dat ze een dag van bevrijding zouden meemaken. Ze geloofden evenmin dat hun kinderen die zouden meemaken. Ze geloofden zelfs niet dat zo'n dag zou kunnen bestaan, behalve in hun fantasie. Maar we hebben hem gezien. We beleven nu de dag waar we zo naar verlangd hebben. Het is geen wolkenloze dag. De boog van God die zich uitstrekt naar een werkelijk rechtvaardige en gehelede samenleving staat nog niet helemaal aan de hemel van mijn land als een regenboog van vrede. Hij is nog niet voltooid, zijn belofte is nog niet geheel vervuld, hij is niet volmaakt - maar hij is nieuw. Een volstrekt nieuwe werkelijkheid, als een droom van God, komt in de plaats van de oude geschiedenis van wederzijdse haat en onderdrukking. Ik heb het gezien en gehoord en dus ook van deze waarheid moet ik getuigen - als het kan gebeuren in Zuid Afrika, dan kan het ook gebeuren bij Israël's en Palestijnen. Er is weinig reden om optimistisch te zijn, maar er is alle grond voor hoop."

Desmond Tutu was aartsbisschop van Kaapstad, voorzitter van de Zuid Afrikaanse Commissie voor Waarheid en Verzoening, en Nobelprijswinnaar.

REDACTIE: Marijke Egelie-Smulders en Freek van der Veen.
Als u regelmatig Uitweg wilt ontvangen en/of als u donateur wilt worden van Vrienden Van Sabeel Nederland, meldt u zich op info@vriendenvansabeelnederland.nl, of via (0343) 516802.

De Vredesloper! Hoe gaat het daarmee?

Tot nu toe zijn er 140 vredesminiaturen voor de Vredesloper gemaakt. Dat betekent een looper van 15 meter lang. Een geweldig resultaat, waarop een grote verscheidenheid aan ontwerpen, materialen, kleuren en vredeswensen van zoveel mensen te zien is. Aangezien de opening van de Zevende Oecumenische Conferentie van Sabeel in november van dit jaar in de Basiliek van Nazareth zal plaatsvinden, en waar ook de Vredesloper ontrold zal worden, betekent dat wel dat de looper nog niet lang genoeg is. Immers, dit is een immense kerk, met een indrukwekkend lang middenpad. Daarom een oproep aan u allen om een meter vredesloper voor uw rekening te nemen. Dat betekent negen vredesminiaturen, die door familie, vrienden, gemeenteleden, parochianen en kinderen gemaakt kunnen worden. Het is te

doen en het plezier wat je er samen aan beleeft, is groot. Ook 'Friends of Sabeel' in diverse landen zijn er mee bezig. Het wordt dus een wereldwijde, veelkleurige looper. Er is geen weg naar vrede, vrede is de weg. Die uitspraak van Mahatma Gandhi gaat het komend jaar met me mee en ik hoop dat u hem overneemt met al diegenen met wie u in het leven optrekt. Er is ook een kindernevendienst/kinderwoorddienst project ontwikkeld met als thema: VREDE MAKEN wat kunnen wij samen doen. Daarin vindt u alle informatie over het hoe en waarom, aangevuld met verhalen, een vredeslied en de manier waarmee u met kinderen aan de gang kunt. Kosten: 4 euro per project.

Wilt u inlichtingen over dit alles, bel of mail mij:

Marijke Egelie-Smulders

Tel 0343 516802

mail.vredesloper@vriendenvansabeelnederland.nl

VOOR U GELEZEN:

'Avondklok in Ramallah' door Elisabeth Laird

Het boek 'Avondklok in Ramallah' volgt het verhaal van een jongen van 12 jaar in een klein stukje land rondom Ramallah, waar Palestijnen, met zeer veel hindernissen, nog mogen wonen. Je wordt er geheel bij betrokken en je voelt aan hoe het is om als kind een avondklok mee te maken. De mensen blijven opgesloten in hun huizen. Spanningen ontstaan tussen kinderen onderling. Je hoort als het ware bij het Palestijnse gezin en je bent ook lid van het grotere familieverband. Je gaat mee op reis om olijven te plukken bij de grootouders en je ervaart de ellende en de vernederingen van wegversperringen. Vanuit de Palestijnse gezichtshoek zie je Israëlische soldaten in tanks. Het boek is spannend geschreven, je kunt bijna niet stoppen met lezen. Het geeft een goed beeld hoe moeilijk het leven achter de muur is. Een aan te bevelen boek.

M.E.

Even voorstellen:

Meta Floor

In de zomer van 2007 is Meta Floor door de Protestantse Gemeente Schermer uitgezonden als medewerker van Kerk in Actie naar Sabeel in Jeruzalem. Hier werkt zij mee in het internationale programma, waarin gewerkt wordt aan bewustwording in de westerse kerken over de situatie en visie van Palestijnse christenen.

"Tijdens de tweede intifada, in 2000/2001, heb ik ruim een half jaar in West Jeruzalem gewoond. In deze periode hebben de persoonlijke ontmoetingen met Palestijnse en Joodse inwoners mij diep geraakt en mij blijvend betrokken gemaakt op de situatie hier. Ik wil mij inzetten voor de Palestijnse bevolking, waarvan velen het dagelijkse leven als uitzichtloos ervaren. Sinds ik hier woon, reis ik veel rond op de Westbank en ontmoet ik veel mensen. Telkens weer word ik geconfronteerd met de 'facts on the ground' die in werkelijkheid zoveel malen schokkender zijn dan ik in veel Nederlandse media teruglees. Ik hoor veel verhalen, verhalen van hoop en van wanhoop. Ik vind het belangrijk dat deze verhalen in Nederland worden verteld en gehoord. Ik ben ervan overtuigd dat als wij echt naar de mensen hier luisteren, dat we dan ook in actie zullen komen. Juist de kerk heeft de taak om zich in te zetten voor recht en gerechtigheid. In Gelderland ben ik een aantal jaren betrokken geweest bij het werk van zending en werelddiaconaat. Nu ben ik zelf uitgezonden medewerker: niet om iets te brengen, maar om naar de mensen hier te luisteren en van hen te leren."

Lees meer op Meta's weblog www.metafloor.nl en/of meld u aan voor haar nieuwsbrieven.

Uitnodiging deelname conferentie van Sabeel

Van 12 tot 19 november (2008) vindt in Jeruzalem de Zevende Internationale Sabeel-conferentie over de Nakba (d.w.z. de 'ramp', de bezetting van de Palestijnse Gebieden door Israël in 1948) plaats. Sabeel hoopt dat er vanuit vele landen delegaties komen die aan deze conferentie zullen deelnemen. Graag gaan we als Vrienden van Sabeel Nederland op de uitnodiging in. We roepen u op zich voor de conferentie aan te melden. Met de groep die vanuit Nederland aan de conferentie meedoet, zullen enkele voorbereidingsbijeenkomsten worden gehouden. Meldt u zich aan op het onderstaand e-mailadres. Na aanmelding krijgt u zo spoedig mogelijk bericht over het verloop van de conferentie, de kosten en de reisvoorwaarden. De definitieve beslissing om mee te gaan en deel te nemen hoeft u niet nu al te nemen, maar kan (ook) na de eerste bijeenkomst.

Aanmelden kan via: info@vriendenvansabeelnederland.nl

Intercultureel Bijbellezen: een nieuw initiatief

Sinds enkele maanden is de idee op gang gekomen om in onze groeiende contacten met Sabeel Jeruzalem een begin te maken met deze manier van bijbellezen.

Wat wordt er mee beoogd?

Ik lees in 'Putten uit de Bron', een bijbelverhaal intercultureel gelezen, waarin een gedocumenteerd verslag staat over de bevindingen van een selectie uit 60 groepen die twee aan twee met elkaar dezelfde bijbeltekst hebben gelezen. Ieder vanuit de eigen context. Het gaat daarbij om 'het vinden van een nieuwe methode van bijbellezen waarbij context, cultuur en culturele verschillen vruchtbaar gemaakt kunnen worden en christenen uit verschillende landen direct met elkaar in contact kunnen treden door samen een bijbelverhaal te lezen. Daarbij staan mensen centraal en ontmoeten elkaar rond dat bijbelverhaal, de eerste van de tien vuistregels van deze methode van bijbellezen. Die methode is ontwikkeld door de VU

en vraagt bij bestudering ervan om een uiterst zorgvuldig af te leggen weg. 'Vrienden van Sabeel Nederland' zullen in maart a.s. aan de slag gaan met hoogstwaarschijnlijk drie groepen uit Nederland: een jongerengroep, een vrouwengroep en een gemengde groep en drie dezelfde samengestelde groepen in Jeruzalem. Een uitdaging voor beide partijen, immers ieders context is zo verschillend. De bijbelteksten worden zeer binnenkort door Sabeel uitgezocht. De groepen bestaan uit 6-8 personen. De communicatie gaat per email.

De bedoeling is om hooguit drie à vier keer bij elkaar te komen. Maar het gehele project vraagt wel enkele maanden tijd vanwege de taalbarrière. Alles moet immers worden vertaald in het Engels, in het Arabisch om werkelijk te kunnen begrijpen hoe die context er uitziet en ieders uitleg is. Een uitdaging? Zeker. Wij houden u op de hoogte. Namens Vrienden van Sabeel Nederland,

Marijke Egelie

Waves of prayer

Iedere donderdag wordt tijdens een kerkelijke viering om 12.00 uur in Jeruzalem een gebed uitgesproken dat wereldwijd mee gebeden kan worden door Vrienden van Sabeel en kerkgangers. Iedere week opnieuw een gebed voor vrede in dit zo onzekere en chaotische land waar de vrede en oplossingen daartoe zo ver weg lijken. Misschien een aansporing om ons daarbij aan te sluiten en mee te gaan met deze wekelijkse golven van gebed. Meer informatie: www.sabeel.org

Bericht van de penningmeester.

De taak van de penningmeester is de meest prozaïsche in een bestuur en ik zal mij dan ook beperken.

→Om te beginnen: het aantal donateurs is gestegen tot 69 en het stijgt nog steeds. Ik beschouw dat op zichzelf al als een groot succes. Bijdragen van deze donateurs zijn soms substantieel meer dan wat we vragen (€ 25,-), maar ze zijn toch niet voldoende om al onze voorzetten te realiseren. We vragen dus ook subsidies aan en daarbij is het aantal betalende donateurs een niet onbelangrijk gegeven. We zijn trots op onze donateurs.

→Sabeel Jeruzalem geeft een kwartaaltijdschrift 'Cornerstone' uit en wij verzenden dit zoals u reeds hebt kunnen vaststellen naar onze donateurs. →U heeft vorig jaar van mij een verzoek ontvangen om een incassomachtiging aan ons te verstrekken.

Dit heeft vier donateurs er toe gebracht mij te laten weten, dat zij geen machtiging willen verstrekken. Van de meesten heb ik dus nog niets vernomen. Wellicht kunt u me even laten weten als u niet wilt machtigen, of alsnog de machtiging insturen of opnieuw een formulier bij mij aanvragen.

Bert Middel, email: bert.middel@hetnet.nl

Dag van het land (29 maart)

Houdt u 29 maart a.s. vrij in uw agenda, want op deze dag vindt in het Kerkelijk Centrum Zeist-West (De Clomp 3301) de 'Dag van het land Palestina' plaats. Oud-premier Van Agt zal spreken en ook een vertegenwoordiger van Sabeel Jeruzalem. En de interessante film 'Knowledge is the Beginning' zal worden vertoond.